

DR. MOGYORÓSI SÁNDOR

JEGYZŐ

BUDAPEST FŐVÁROS VI. KERÜLET TERÉZVÁROS ÖNKORMÁNYZATA

A nemzeti vagyonról szóló törvény alkalmazása a helyi önkormányzatok életében

2011. december 30-a péntek nagy nap volt azoknak a közgazdász szakembereknek, akik a vagyongazdálkodás területén dolgoznak és azoknak is, akik csak érdeklődnek a téma iránt. Ezen a napon hirdették ki azt a törvényi triászt, amely ma is meghatározza vagyongazdálkodási szempontból a mindennapjainkat. Ekkor jelent meg a Magyar Közlöny 164. számában a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Áht.), és a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.). 2011. december 31-ig az önkormányzati vagyonnal kapcsolatos legfontosabb rendelkezéseket az önkormányzati törvény és a korábbi államháztartási törvény tartalmazta. Ekkortól azonban az új Áht. keretjelleget vált és az önkormányzati vagyonnal kapcsolatban már nem tartalmaz szabályozást. A vagyongazdálkodás során természetesen nemcsak az előbb ismertetett triász ismerete szükséges, hanem az ehhez kapcsolódó normáké is. Önkormányzati szempontból elsősorban ilyen az Alaptörvény és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.). A fenti törvények közül ez a cikk leginkább az Nvtv. egyes rendelkezéseivel foglalkozik, tekintve, hogy az Nvtv. hatálybalépése¹ óta eltelt két és fél év alatt volt idő arra, hogy megmutatkozzanak a törvény alkalmazása során előkerülő kérdések.

1.1 A nemzeti vagyon fogalma

Közgazdasági értelemben a nemzeti vagyon egy országnak adott időpontban rendelkezésre álló anyagi javak és természeti erőforrások valamilyen értékben kifejezett összessége, levonva belőle a külföldi tartozásokat. Összetételét tekintve a következő módon csoportosítható: *a)* termelő vagyon (pl.: termőföld); *b)* nem termelő vagyon (pl.: színház); *c)* tartalék- és biztonsági alapok; *d)* a lakosság tulajdonában lévő ingat-

lanok és tartós fogyasztási cikkek, a külföldi követelések és tartozások különbözete. A nemzeti vagyont mindig növeli a nemzeti jövedelemnek az a része, amely felhalmozásra kerül.

Az Alaptörvény bevezette a nemzeti vagyon jogi fogalmát. Eszerint az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon², amely közérdeket szolgál, közös szükségletet elégít ki, legfőbb rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása. Az Alaptörvény a nemzeti vagyon kezelésének főbb irányait is kijelöli³, valamint rendelkezik arról, hogy a nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit sarkalatos törvény határozza meg.

1.2 A nemzeti vagyon csoportjai

A törvény szerinti nemzeti vagyon többféleképpen rendezhető vagy csoportosítható. A rendelkezési lehetőségek (korlátozások és a hasznosítás) szempontjából négy csoport létesíthető.

Az első kategória a legszigorúbban védett nemzeti vagyoni kör, azaz a kizárólagos állami⁴ és önkormányzati⁵ tulajdon, amely forgalomképtelen, vagyis teljes elidegenítési és terhelési tilalom, valamint a dologi jogi és az osztott tulajdon létesítésének tilalma is vonatkozik rá. Ezen vagyonelemek körét taxatív módon határozza meg a törvény. Az állam és önkormányzatok kizárólagos tulajdona fő szabályként kizárólag koncesszió útján hasznosítható.

A második kategória a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon⁶ státusza, amely a védett vagyongazdálkodási érdek „második védelmi vonalát” képezi.

² Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdés

³ Az Alaptörvény kimondja azt is, hogy az állam kizárólagos tulajdonának és kizárólagos gazdasági tevékenységének körét, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon elidegenítésének korlátait és feltételeit szintén sarkalatos törvény rögzíti [Alaptörvény 38. cikk (2) bekezdés]

⁴ Nvtv. 4. § (1) bekezdés

⁵ Nvtv. 5. § (3) bekezdés

⁶ Nvtv. 4. § (2) bekezdés, 5. § (4) bekezdés

¹ Az Nvtv. hatálybalépése többlépcsős volt: 2011. december 31-én, 2012. január 1-jén, 2012. március 2-án, valamint 2013. január 1-jén léptek hatályba egyes részei (Nvtv. 20. §).

Ez a vagyoncsoport megegyezik a forgalomképtelen vagyontárgyakkal abban a tekintetben, hogy ezek a vagyonelemek sem idegeníthetők el, nem terhelhetők meg. Hasznosításuk szabályozása azonban kevésbé szigorú, fő szabályként nem koncesszióköteles. Ebben az esetben lehetőség van például a vagyonnevelés, a bérlet, a haszonbérlet intézményeinek alkalmazására.

A nemzeti vagyon harmadik kategóriája a korlátozottan forgalomképes⁷ vagyoni kör. Az idetartozó vagyonelemek eladhatók, megterhelhetők, de csak törvényben vagy önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek szerint. Ezt a kategóriát csak a definíció szintjén említi meg az Nvtv., feltehetőleg a szóban forgó kategóriába tartozó vagyonelemek száma miatt.

A negyedik csoportba az üzleti vagyon tartozik, amely engedély nélkül elidegeníthető, hasznosítható, így a piaci forgalom része.

Külön kategóriaként, de a későbbiek miatt fontos kiemelni azokat az egyébként nemzeti vagyonba tartozó vagyonelemeket, amelyekre az Nvtv. hatálya nem terjed ki, így ezekre a szabályait nem lehet alkalmazni. Ilyenek az államháztartás körébe tartozó szervek és személyek pénzvagyona, a követelések és a fizetési kötelezettségek, a társadalombiztosítás és az elkülönített állami pénzalapok pénzvagyona, valamint a nemzeti adatvagyon.

1.3 Az önkormányzati vagyon

Az Nvtv. alapján a helyi önkormányzat vagyona törzsvagyon vagy üzleti vagyon lehet. A törzsvagyon közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja. A törzsvagyon három részre oszlik: azokra, amelyeket az Nvtv. kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló vagyonnak minősít, valamint azokra, amelyeket az Nvtv. vagy a helyi önkormányzat rendelete nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősít, és azokra, amelyeket a törvény vagy a helyi önkormányzat rendelete korlátozottan forgalomképes vagyonelemként állapít meg. Az első két kategória képezi az önkormányzat forgalomképtelen törzsvagyonát. Az üzleti vagyonra külön szabályok az Nvtv. alapján nem vonatkoznak, a gazdálkodás során az Mőtv. feladat- és hatásköri szabályai alapulvételel kell eljárni. Ez azt jelenti, hogy az önként vállalt helyi közügyek megoldása (amely szélesebb kört ölel fel és nem feltétlenül jelenti az üzleti vagyonnal való rendelkezést) nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, és finanszírozása a saját bevételek⁸ vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges⁹. Természetesen a hasznosítás egyes kérdései során egyéb jogszabályokat is figyelembe kell venni, amelyek közül az előfordulás gyakorisága miatt kiemelendő a közbeszerzésekről szóló törvény¹⁰.

⁷ Nvtv. 4. § (4) bekezdés, 5. § (5) bekezdés

⁸ A „saját bevétel” fogalom használata másfajta megközelítési módot feltételez, de az összefüggés az üzleti vagyon és a saját bevétel között olyan értelemben fennáll, hogy az üzleti vagyon forrása a saját bevétel.

⁹ Mőtv. 10. § (2) bekezdés

¹⁰ A közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény

A korábbi szabályozás nem volt ennyire részletes¹¹. Az önkormányzati vagyon külön része a törzsvagyon volt, amelyet a többi vagyontárgytól elkülönítve kellett nyilvántartani. Törzsvagyonnak az az önkormányzati tulajdon volt nyilvánítható, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását vagy a közhatalom gyakorlását szolgálta. A törzsvagyon körébe tartozó tulajdon vagy forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes lehetett. Forgalomképtelenek voltak a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, parkok és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelennek nyilvánít. Korlátozottan forgalomképesek voltak a közművek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók. A törzsvagyon korlátozottan forgalomképes tárgyairól törvény vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint lehetett rendelkezni.

A korábbi szabályozási technikánál nem fordulhatott elő – éppen annak nem részletes volta miatt –, hogy létezhet olyan vagyonelem, amelyik nem sorolható egyik kategóriába sem. A szabályozási logika szerint, ha egy terület szabályokban gazdag, vagyis részletesen szabályozott, akkor egy elem igényelheti egy új tulajdonságokkal rendelkező csoport bevezetését, tekintve, hogy – szűkített és pont ezzel definiált – paramétereit alapján nem sorolható egyik csoportba sem. A hatályos jogszabályi rendelkezések olvasásakor is felsejlik ez a jelenség. Az Nvtv. 5. § (2) bekezdése alapján ugyanis a helyi önkormányzat forgalomképtelen törzsvagyona két részre osztható: a kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló vagyonra és a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonra. Azonban marad olyan vagyonelem, amelyik nem tartozik egyik csoportba sem, de hasonló tulajdonságokkal rendelkezik. Példának felhozható az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvény, amely szerint a nem központi állami szervek működésével kapcsolatban keletkezett, rendeltetésszerűen azok irattáráiba tartozó levéltári anyag forgalomképtelen. Érdeemes lenne egy külön kategóriát¹² beilleszteni az Nvtv.-be az ilyen helyzetek kezelésére. Nem szerencsés, de megoldás lehet az is, ha a jogalkalmazó tanúsít ebben a helyzetben rugalmasságot és mozdul el abba az irányba, hogy önkormányzati rendelettel igyekszik az ilyen helyzetet megoldani és – tekintve, hogy a kizárólagos tulajdonú vagyonelemek körét taxatívén határozza meg az Nvtv., vagyis ennek köre nem bővíthető helyi szinten – a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon körébe sorolja az említett vagyonelemet¹³.

Érdeemes megemlíteni azt is (leginkább a szabályozás technikájának tökéletesíthetősége szempontjából), hogy éppen a hivatkozott jogszabály esetében teljes az összhang akkor, amikor a törvények az önkormányzati tulajdonba kerülő

¹¹ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 78–79. §

¹² „törvény által forgalomképtelennek nyilvánított vagyonelem”

¹³ Más kérdés, hogy bár az Alaptörvény és az Nvtv. nem határozza meg tartalma szerint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon fogalmát, de az alappal feltehető, hogy ezt az intézményt nem ilyen hézagpótló jelleggel kívánták létrehozni.

vizek és közcélú vízi létesítmények forgalomképtelenségéről beszélnek¹⁴.

1.4 Rendeletalkotás a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonról

Az Nvtv. rendelkezése szerint az önkormányzatoknak rendeletalkotási kötelezettsége áll fenn a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon forgalomképtelen törzsvagyonra tekintetében¹⁵. Azonban mind az Alaptörvény, mind az Nvtv. hallgat a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon kritériumrendszeréről, nehéz helyzetbe hozva ezzel a helyi jogalkotókat. Nem tisztázott az sem, hogy mi lesz ezeknek a forgalomképtelen vagyonelemeknek a további sorsa. Így például ha a képviselő-testület egyszer már döntött arról, hogy egyes vagyonelemeket ilyenként megjelöl, azt választása szerint bármikor módosíthatja-e (természetesen a megfelelő rendeleti formában) vagy akár ideiglenesen vagy véglegesen ki is vonhatja ebből a kategóriából?

Nem biztos, hogy minden önkormányzat rendelkezik ilyen vagyonelemmel, ekkor pedig, ha teljesen jogkövető magatartást kívánt tanúsítani, találnia kellett valamit, amit nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak tekint. Ez nem feltétlenül szolgálja az Nvtv. célját, ezért szükséges lenne a helyzet megnyugtató rendezéséhez, hogy beilleszkék a törvénybe a helyi szabályozást megalapozó, nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon kritériumrendszerét, vagy ne kötelezettségként jelenjen meg a helyi jogalkotás számára e vagyonelem megjelölése.

Hasonló problémát vetett fel az Nvtv. 2. melléklet II. alpontjának 2012. június 29-ig hatályos szövege is¹⁶, hiszen úgy rendelkezett, hogy nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó vagyonelemek a többségi önkormányzati tulajdonban álló, közszolgáltatási tevékenységet, valamint parkolási szolgáltatást ellátó gazdasági társaságban fennálló társasági részesedések. Kérdésként merült fel, hogy kell-e az önkormányzatoknak rendeletet alkotniuk e tárgykörben (vagy ha nem alkotnak rendeletet, fennáll-e a mulasztásos törvénysértés), ha rendelkeznek ilyen gazdasági társasággal, hiszen a törvény ereje által is e társaságok nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősülnek. Az Nvtv. módosításával ez a kérdés már nem hangsúlyos, hiszen az Nvtv. 5. § (5) bekezdés c) pontja szerint e társaság, illetve társasági

¹⁴ Az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvény 18. § (1) bekezdése és az Nvtv. 5. § (3) bekezdés d) pontja esetében

¹⁵ A helyi önkormányzat a rendelete alapján forgalomképtelenné minősülő vagyonából – az e törvény hatálybalépésétől számított 60 napon belül – rendeletben köteles megjelölni azokat a tulajdonában álló vagyonelemeket, amelyeket az 5. § (4) bekezdés szerinti nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként forgalomképtelen törzsvagyonnak minősít [Nvtv. 18. § (1) bekezdés]

¹⁶ Az Nvtv.-t módosította a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXXXIV. törvényt, amely részben 2012. június 30-án lépett hatályba.

részesedés a helyi önkormányzat korlátozottan forgalomképes törzsvagyonát képezi.

2.1 Az átlátható szervezet fogalma

Az Alaptörvény 38. cikke¹⁷ és 39. cikke¹⁸ is foglalkozik az átláthatósággal, amely alapján az Nvtv. meghatározza az átlátható szervezet fogalmát¹⁹. Erre a fogalomra hivatkozik maga az Áht.²⁰ és az Ávr.²¹ is, azzal a céllal, hogy állami támogatást csak ilyen – felkapott kifejezéssel élve – transzparensnek minősülő szervezet kapjon. A cél egyértelműnek tűnik: ne kaphasson olyan szervezet költségvetési támogatást, továbbá uniós forrásokból se részesüljön, amelynél feltételezhető, hogy a tulajdonos rejtegeti kilitét, többnyire adóoptimalizálás céljából. A törvény szerint az átlátható szervezeteknek négy ismérvnek kell megfelelniük együttesen: meg lehet ismerni a tényleges tulajdonosukat; nem minősülnek ellenőrzött külföldi társaságnak; EU-, EGT-, OECD-tagállamban vagy olyan tagállamban bírnak illetőséggel, amellyel Magyarország adóegyezményt kötött; a gazdálkodó szervezetben közvetlenül vagy közvetetten több mint 25%-os tulajdonnal, befolyással vagy szavazati joggal bíró személy esetében az előző feltételek fennállnak. Ezentúl az Nvtv. maga is megállapít olyan szervezeteket, amelyek a törvény alapján minősülnek átláthatónak (pl.: költségvetési szerv, köztestület, egyházi jogi személy). A kritériumok közül az első olyan tényező, amely ellen a társaság tehet lépéseket, a harmadik feltétel viszont már inkább adottság: csak akkor lehet megfelelni a kritériumnak, ha átstrukturálják a cégcsoportot és kiiktatják az Nvtv. fogalmának meg nem felelő céget a tulajdonosi láncból, illetve áthelyezik megfelelő országba. A negyedik feltétel pedig járulékos jellegű, és tulajdonképpen új paramétert nem fogalmaz meg, inkább az előző három feltételt vetíti ki egy speciális esetre.

2.2 Az átlátható szervezet szerepe

Az Nvtv. legfontosabb alapelvi szabálya a nemzeti vagyon megőrzése tekintetében, hogy annak hasznosítására²² vagy átruházására²³ vonatkozó szerződés csak természetes sze-

¹⁷ Alaptörvény 38. cikk (4) bekezdés: „Nemzeti vagyon átruházására vagy hasznosítására vonatkozó szerződés csak olyan szervezettel köthető, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint az átruházott vagy hasznosításra átengedett nemzeti vagyon kezelésére vonatkozó tevékenysége átlátható.”

¹⁸ Alaptörvény 39. cikk (1) bekezdés: „A központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható.”

¹⁹ Nvtv. 3. § (1) bekezdés 1. pont

²⁰ Áht. 41. § (6) bekezdés: Központi költségvetési kiadási előirányzatok terhére olyan jogi személlyel, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel nem köthető érvényesen visszterhes szerződés, illetve létrejött ilyen szerződés alapján nem teljesíthető kifizetés, amely szervezet nem minősül átlátható szervezetnek.

²¹ Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet

²² Nvtv. 11. § (10) bekezdés

²³ Nvtv. 13. § (2) bekezdés

méllyel vagy átlátható szervezettel köthető. Az átláthatósági feltételek fennállásáról, vagyis a jogalany átláthatóságáról – a szerződés megkötése előtt – a szerződő félnek cégszerűen aláírt módon nyilatkoznia kell. Ha a nyilatkozat nem megfelelő és valótlan adatot vagy tény tartalmaz, az Nvtv. a nyilatkozat alapján megkötött szerződés tekintetében semmisséget rendel²⁴. Ez nagyon erős szankció, hiszen a Polgári Törvénykönyv szerint²⁵ a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség; a szerződés semmisségét a bíróság hivatalból észleli. A semmis szerződés megkötésének időpontjától érvénytelen. Kérdésként merül fel, hogy a nemzeti vagyonnal rendelkező félnek kell-e a nyilatkozat tartalmát vizsgálni, vagy az elfogadható, mint teljes bizonyító erejű magánokirat. Álláspontom szerint mivel az Nvtv. nem rendelkezik kötelezettségként erről, így a nyilatkozat valóságtartalma vizsgálatának nem kell automatikusnak lennie. Vagyis a nemzeti vagyonnal rendelkező fél kötelezettsége csupán a nyilatkozat beszerzése és tudomásul vétele. A nyilatkozat az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette és magára nézve kötelezőnek ismerte el. A nyilatkozat nyilvánosságának biztosítása hiányzik az Nvtv.-ből, hiszen valódi garanciát az adhat, ha e dokumentum nyilvános és bárki jelezheti, hogy a tartalmával fenntartásai vannak. A hatályos szabályok szerint pedig szerződés semmisségével kapcsolatos peres eljárást az indíthat, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, vagy akit erre törvény feljogosít²⁶. E szabály alkalmazhatósága nagyrészt függ attól, hogy a nyilatkozat tartalma könnyen hozzáférhető-e. Persze az igen válasz sem jelenti önmagában azt, hogy a szerződés egyéb okból nem lehet érvénytelen.

Fontos garancia, hogy a nemzeti vagyon hasznosítására vonatkozó szerződést a hasznosításba adó kártalanítás nélkül és azonnali hatállyal felmondhatja, ha a nemzeti vagyon hasznosításában részt vevő bármely szervezet a nemzeti vagyon hasznosítására vonatkozó szerződés megkötését követően beállott körülmény folytán már nem minősül átlátható szervezetnek. Ezt a szerződésekben a hasznosításba adóval közvetlen jogviszonyban álló személyt megillető rendkívüli felmondási okként rögzíteni kell²⁷. Az Nvtv. a felmondás mérlegelésének lehetőségével különbséget tesz az átláthatóság hiánya tekintetében aszerint, hogy az a szerződéskötéskor fenn sem állt, vagy a szerződéses időszak alatt szűnt meg. Ha fenn sem állt, akkor a semmisség jogkövetkezményét kell alkalmazni, utóbbi esetben pedig felmondásnak lehet helye. Nem túl szerencsés a különbségtétel, kifejezetten annak tükrében, hogy a második esetben nem is kötelező a nemzeti vagyonnal rendelkező félnek jogi lépéseket tenni. Így eredmény és cél szempontjából nem teljesen zárt a nemzeti vagyon védelme. Kifejezetten kerülendő lenne viszont az a rendelkezés, amely szerint ezt a külön felmondási okot a szerződés kötelező elemeként meg kell jeleníteni. Nem az ok tartalmával van baj, az éppen logikus és célravezető, hanem azzal, hogy

ezt szerződésben kifejezetten szerepeltetnie kell. A törvény erejénél fogva akkor is létezne ez a rendkívüli felmondási ok, ha csupán a jogszabály mondaná ki, és nem rendelné azt kötelezően alkalmazandó feltételként (más kérdés, hogy a felek eldöntik, hogy a szerződésben szerepel-e ez vagy sem, de ez független a törvényi rendelkezés és az alkalmazási kötelezettség létezésétől). Ezzel elkerülhető lenne az a vita, amelyet egy olyan helyzet generálhat, amely szerint lenne lehetőség a rendkívüli felmondási ok gyakorlására, de az – vélhetően szövegezési vagy adminisztrációs hiba folytán – kimaradt a szerződésből.

Az átláthatóság szabályait az Nvtv. több esetre nézve is értelmezi, így külön szabályrendszert alkot a társasági részesedés megszerzése és fenntartása, akár az öröklés címén az államhoz került részesedés tekintetében is²⁸.

3.1 Rendelkezés a nemzeti vagyonnal

A nemzeti vagyonnal való rendelkezés a tulajdonjog átszállása mentén alapvetően két, jól elhatárolható területre oszlik: a nemzeti vagyon hasznosítására és tulajdonjogának átruházására. Vannak azonban olyan szabályok²⁹ is, amelyek mindkét esetre vonatkoznak. Ezek között a legfontosabbak azok az alapelvek, hogy a nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása, valamint, hogy a nemzeti vagyonnal felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni. Az Nvtv. rögzíti, hogy a nemzeti vagyongazdálkodás feladata a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő, az állam, az önkormányzat mindenkori teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá az állam, vagy a helyi önkormányzat feladatának ellátása szempontjából feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése. Ebben a körben az Alaptörvény 38. cikk (5) bekezdése is ad instrukciókat, miszerint az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló gazdálkodó szervezetek törvényben meghatározott módon, önállóan és felelősen gazdálkodnak a törvényesség, a célszerűség és az eredményesség követelményei szerint. Ezekből a rendelkezésekből érezhető a nemzeti vagyon védelme iránti jogszabályban megtestesülő állami érdek, amelyet még az Nvtv. bevezető része is alátámaszt, amikor a közérdek és a közösségi szükségletek céljára történő hasznosításról, a természeti erőforrások megővéséről, a nemzeti értékek megőzéséről és védelméről, a jövő nemzedékek szükségleteinek biztosítása szándékáról, valamint a nemzeti vagyonnal való átlátható és felelős gazdálkodás követelményeinek hosszú távú meghatározásáról beszél. A korábban már itt említett átláthatóság követelményének érvényesülése is szerepet kap, tekintve, hogy ez a körülmény a szerződés megkötése előtti időszaktól kezdve egészen a szerződés megszűnéséig fenn kell, hogy álljon.

²⁴ Nvtv. 3. § (2) bekezdés

²⁵ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:88. § (1) bekezdése

²⁶ Ptk. 6:88. § (3) bekezdés

²⁷ Nvtv. 11. § (12) bekezdés

²⁸ Nvtv. 8. §

²⁹ Az Nvtv. 4. alcím, a vagyongazdálkodás alapelvei.

3.2. A nemzeti vagyon tulajdonjogának átruházása

Az Alaptörvénnyel összhangban³⁰ rendelkezik úgy az Nvtv., hogy törvényben, valamint a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon tekintetében törvényben, vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott értékhatár feletti nemzeti vagyon tulajdonjogát átruházni – ha törvény kivételt nem tesz – csak versenyeztetés útján, az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő részére, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értékarányosságával lehet³¹.

Hasonló rendelkezést tartalmazott a 2011. december 31-ig hatályos államháztartási törvény többször módosított 108. § (1) bekezdése³² is azzal, hogy e rendelkezést nemcsak a tulajdonjog átruházásakor kellett alkalmazni, hanem az – akkor még nem nemzeti vagyonként definiált – vagyon vagyongazdálkodási, használati, hasznosítási jogának átengedésekor is. Korábban tehát nem jelent meg a hasznosítás és az átruházás ilyen élesen elkülönülten a törvényi passzusok között.

Szintén hasonlóság fedezhető fel a korábbi és a hatályos jogszabályi rendelkezések értékhatárt meghatározó szabályozási technikája között. Mindkét törvény kerettörvény ebben a tekintetben, hiszen másik törvény, illetve a központilag meghatározott értékhatárnál alacsonyabb értékhatár megállapítása esetén önkormányzati rendelet tölti fel tartalommal a hivatkozott szakaszt. Jelenleg a törvényileg meghatározott értékhatár tulajdonjog átruházás esetén huszonötmillió forint egyedi bruttó forgalmi érték³³. Ez az értékhatár a jogi környezet változásától függetlenül már évek óta nem változott, hiszen a korábbi költségvetési törvényekben is huszonötmillió forint forgalmi érték szerepel 2007. január 1-jétől (azelőtt ez az érték húszmillió forint volt).

Az Nvtv. a versenyeztetés minimális feltételeit (így a pályázat nyilvános vagy zártkörű jellegét) sem határozza meg, míg korábban az államháztartási jogszabályban szerepelt erre is előírás. Igaz, hogy az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Ávtv.) 24. § (1) bekezdése³⁴ az állami vagyon tekintetében szabályozza a versenyeztetés alapvető feltételeit, de az Nvtv. szélesebb személyi hatálya miatt van lefedetlen alanyi kör is, így például az önkormányzatok is. Szükséges lenne a jogalkotónak szabályozni a versenyeztetés rendszerét, hiszen eredményesen a nemzeti vagyon

megőrzése akkor képzelhető el, ha a törvényi deklaráción túl megjelennek a garanciát biztosító szabályok is. Két jelentős probléma fedezhető fel ennél a szabálynál. Az egyik, hogy semmi nem zárja ki azt jelenleg egy önkormányzat életében, hogy teljesen vagy jelentős részben zártkörű pályázatokat bonyolítson, vagyis azt a helyzetet, hogy az önkormányzat saját döntése szerint nyithassa ki a versenyhelyzetet a piac felé. Természetesen lehetnek olyan élethelyzetek, amelyek indokoltá tehetik a zártkörű pályázat kívánalmát, de ezen esetek száma egy önkormányzat életében nyilvánvalóan elenyésző. Feltétlenül alátámasztható az az igény a jogalkotó felé, hogy legyen meghatározva a pályázat kötelező, nyilvános, indokolt esetben zártkörű volta. A másik jelentős probléma, hogy bár az Nvtv. tartalmazza a pályázatok értékelési módszerét, azaz az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztásának kívánalmát, nem tartalmaz egyetlen egy részletszabályt sem ehhez. Sőt, ha szigorúan vesszük az Nvtv. előírásait, olyan pályázatot nem is lehetne kiírni, ahol egyetlen bírálati szempont van csupán: a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás. Mindenképpen kreatívnak kell lennie tehát a jogalkalmazónak, hiszen törvényi előírás a több értékelési szempont alkalmazása még akkor is, ha az nem bírna esetleg jelentőséggel az adott pályázat kapcsán. Ezért célszerű lenne a jogalkalmazóra bízni a választás lehetőségét a bírálati szempont kialakításánál is. Az összességében legelőnyösebb ajánlat elfogadásának előírása mellett, a fogalom tartalommal és az alkalmazhatóságának feltételeivel való feltöltése is elengedhetetlen. Mindezek előtt azonban meg kellene határozni, mit jelent az összességében legelőnyösebb ajánlat. Közgazdasági szempontból közelítve a kérdést, a befektetett eszközök optimalizálását segíti elő az ilyen bírálati szempont alkalmazása. Más oldalról megközelítve, az összességében legelőnyösebb ajánlat úgy állapítható meg, hogy a bírálat részzempontokra (esetleg további alszempontokra) oszlik, melyekhez súlyszámok tartoznak, és az ajánlatban a részzempontokra megadott értékek súlyszámokkal való szorzata adja meg az ajánlat pontszámát. Így az az ajánlat az összességében legelőnyösebb, amelynek az összpontszáma a legnagyobb. Tovább lépve, érdemes lenne ebben a körben is néhány garanciális szabályt rögzíteni. Kötelező elemként elő kellene írni, hogy a részzempontok között mindig értékelni kelljen ellenszolgáltatás mértékét és, hogy a részzempontok nem eredményezhetik ugyanazon elem többszöri értékelését.

3.3 A tulajdonjog átruházása csereügylet alkalmazásával

Az Nvtv. nem szabályozza a tulajdonjog valamennyi származékos szerződmódját (átruházás /csere/, növedék, beépítés, ráépítés, öröklés), csupán az átruházással és érintőlegesen az örökléssel³⁵ foglalkozik. Az átruházással kapcsolatos rendelkezések egy részét a 3.2 pontban elemeztem, ebben a pontban azonban ki kell, hogy térjek az átruházás egyik sajátos fajtájára

³⁰ Alaptörvény 38. cikk (3) bekezdés: „Nemzeti vagyont csak törvényben meghatározott célból lehet átruházni, törvényben meghatározott kivételekkel az értékarányosság követelményének figyelembevétele mellett.”

³¹ Nvtv. 13. § (1) bekezdés

³² „Az államháztartás alrendszeréhez kapcsolódó – a költségvetési törvényben, az állami vagyon kezelésére vonatkozó kormányrendeletben, illetőleg a helyi önkormányzat rendeletében, valamint a helyi kisebbségi önkormányzat határozatában meghatározott értékhatár feletti – vagyont értékesíteni, a vagyon feletti vagyongazdálkodási jogát, a vagyon használatát, illetve a hasznosítási jogát átengedni – ha törvény vagy állami vagyon esetében törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály kivételt nem tesz – csak nyilvános (indokolt esetben zártkörű) versenyeztetés útján, a legjobb ajánlatot tevő részére lehet.”

³³ Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény 6. § (5) bekezdés c) pont.

³⁴ Ávtv. 24. § (1) bekezdés: „Állami vagyon használatát biztosító – így különösen bérleti, haszonbérleti, megbízási – szerződés – a (2) bekezdésében foglalt kivételeken kívül – nyilvános, kivételesen, indokolt esetben zártkörű versenyeztetés útján köthető.”

³⁵ Az öröklés Nvtv.-beli szabályai is csupán a törvény vagyongazdálkodással kapcsolatos alapelvei között, a társasági részesedéssel és az átláthatósággal kapcsolatban jelennek meg.

ra a cserére. A csere a Ptk. szerint származékos tulajdonszerzési módnak³⁶ minősül és az Nvtv.-ben külön szabály nem található rá. Emiatt fordulhatott elő az a gyakorlati probléma, hogy versenyztetés nélkül nem köthetett jogszerűen egy önkormányzat az állammal olyan szerződést, amiben a szerzési jogcím a csere volt. Egyszerűen sarkalatos szinten nem képezte jogalkotói megfontolás tárgyát az önkormányzat és az állam közötti értékarányos csere lehetőségének kidolgozása és a versenyztetési kötelezettség feloldása. Az Ávtv. 35. § (2) bekezdésének előírása³⁷ az állami vagyon tekintetében megteremtette annak lehetőségét, hogy ezen esetben az állami tulajdonosi joggyakorlónak³⁸ ne kelljen versenyztetési eljárást lefolytatnia. E rendelkezés azonban az önkormányzatokra nem vonatkozik, így előállt egy olyan helyzet, hogy egyetlen jogszabály sem oldotta fel a versenyztetési kötelezettséget az önkormányzat oldaláról. Érdekes, hogy a jogalkotó a nemzeti vagyon hasznosítása tekintetében rendezte ugyanezt a kérdést, hiszen a szigorú szabály³⁹ alól felmentést adott akkor, amikor az Nvtv. 11. § (17) bekezdésében így rendelkezett: *„Mellőzhető a versenyztetés abban az esetben, ha a hasznosítás a) államháztartási körbe tartozó szervezet (...) javára történik.”*

Attól függetlenül, hogy milyen jogalanyok közötti cseréről van szó, érdemes azt a kérdést is körbejárni, hogy szükséges-e versenyztetés akkor, amikor cseréről van szó. Vagyis versenyztetési kötelezettség fennáll-e akkor, ha a nemzeti vagyon tulajdonjogának átruházásáról van szó, csere alkalmazásával úgy, hogy a nemzeti vagyon tulajdonjogát nem államháztartási körbe tartozó személy, azaz piaci szereplő szerzi meg. Az ügylet folyamata úgy néz ki, hogy egy nemzeti vagyonelem tulajdonjogát megszerzi egy piaci szereplő, míg ezen szereplő vagyonelemének tulajdonjogát megszerzi egy államháztartási körbe tartozó személy, vagyis a piaci szereplő vagyoneleme nemzeti vagyon lesz. A jogügyletet bonyolítóknak megjelent tehát a szándék a tulajdonjog átruházására mindkét oldalról a saját vagyonelem tekintetében, tudják mit mire szeretnének elcserélni. Ebben az esetben a versenyztetés ésszerű lehetősége csorbát szenved, hiszen ha egyedi, nem helyettesíthető dologról⁴⁰ van szó (például egy bizonyos helyen fekvő és egyéb tulajdonságaiban is meghatározott adottságú ingatlan), nehezen elképzelhető, hogy a tulajdonoson kívül más is pályázni tud. Ezek a feltevések nem állnak akkor, ha nem

konkrét egyedileg meghatározott dolog beszerzése szükséges, hiszen akkor a cserében érintett pályázó fél változhat és így a versenyztetési kötelezettség lehetőséget biztosít arra, hogy a pályázatot kiíró esetlegesen több ajánlat közül válassza ki a számára legkedvezőbb ajánlatot. Az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvény 83. § (2) bekezdése módosította 2014. január 1-jei hatálybalépéssel az MÖtv.108/A. §-át⁴¹, így az önkormányzat oldaláról is rendezte az államháztartási körbe tartozó felek közötti cserét az ingó és ingatlan vagyonelemek vonatkozásában, illetve részben az előzőekben felvázolt problémát is. Ugyanakkor egy közbelső megoldás született, mert az MÖtv. 108/A. § (1) bekezdés c) pontja esetében – ingatlan piaci cseréje esetén – szükséges a fővárosi vagy a megyei kormányhivatal jóváhagyása⁴². A kormányhivatal a cseréügyletet jóváhagyja, ha az egyes vagyontárgyak értékére és a szerződésben foglalt egyéb vagyoni kötelezettségvállalásra tekintettel az értékarányosság követelménye megvalósul, és egyébként az ügylet megkötése az önkormányzat kötelező feladatainak ellátása vagy gazdasági érdekei szempontjából indokolt. A kormányhivatal hozzájárulása mellőzhető a törvényi kitételeken túl, ha az önkormányzat rendelete a költségvetési törvényben meghatározott huszonötmillió forint egyedi bruttó forgalmi értéknél egyébként szigorúbban szabályoz, vagyis alacsonyabban határozza meg azt az értékhatárt, amikor kötelező pályáztatás (illetve ebben az esetben az MÖtv. szerinti kivétel alkalmazása). Érdekes kérdést nyit meg ugyanezen szabály, hiszen itt található meg először a csere, mint atipikus jogügylet, vagyis a csere mellett az *„egyéb vagyoni kötelezettségvállalás”*. Teljesen helytálló ez a kitétel, hiszen ritkán valósul meg az, hogy a cserével érintett egyes vagyonelemek értéke teljesen megegyezik (ilyen esetben Örkény István: Apróhirdetés – örök nosztalgia című műve lenne idézhető). Sem az Nvtv.-ben, sem az MÖtv.-ben nem esik több szó arról, hogy mi történik, ha a csere csak a jogügylet egy része és – az értékarányosság biztosítása végett – valamelyik fél egyéb vagyoni teljesítést vállal, akár pénzbeli ellenszolgáltatásként, akár egyéb formában. Jogalkotói feladat lenne annak törvényi meghatározása a nemzeti vagyon megőrzése végett, hogy mikor lehetne egy ügyletet a cserére vonatkozó – a pályáztatási kötelezettség szempontjából könnyebb – szabályok szerint és mikor az átruházásra vonatkozó általános szabályok szerint elbírálni⁴³.

³⁶ Ptk. 6:234. §: *„Ha a felek dolgok tulajdonjogának, más jogoknak vagy követeléseknek kölcsönös átruházására vállalnak kötelezettséget, az adásvétel szabályait kell megfelelően alkalmazni. Ebben az esetben mindgyik fél eladó a saját szolgáltatása és vevő a másik fél szolgáltatása tekintetében.”*

³⁷ Ávtv. 35. § (2) bekezdés: *„Mellőzni lehet a versenyztetést: a) magyar állam tulajdonában lévő társasági részesedés vagy ingatlan cseréje esetén, (...) b) helyi önkormányzatnak történő értékesítés esetén.”*

³⁸ Ávtv. 3. §

³⁹ Nvtv. 11. § (16) bekezdés: *„Törvényben, valamint a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon tekintetében törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott értékhatár feletti nemzeti vagyont hasznosítani - ha törvény kivételt nem tesz - csak versenyztetés útján, az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő részére, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értékarányosságával lehet.”*

⁴⁰ Helyettesíthetetlen dolog az a dolog, amelynek megjelöléséhez egyedi körülírás szükséges, míg helyettesíthető dolgok azok, amelyek a forgalom-ban szám, mérték, súly szerint szerepelnek.

⁴¹ MÖtv. 108/A. § (1) A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 13. § (1) bekezdése szerinti versenyztetés mellőzhető: a) a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon gazdasági társaság részére, nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként történő rendelkezésre bocsátásakor, b) a helyi önkormányzat tulajdonában lévő nemzeti vagyon állam részére történő értékesítése vagy állammal kötött cseréügylet esetén és c) a helyi önkormányzat tulajdonában lévő társasági részesedés vagy ingatlan cseréje esetén.

⁴² MÖtv. 108. § (2) bekezdés: *„Az (1) bekezdés c) pontja esetén, ha a cserével érintett önkormányzati vagyon értéke a versenyztetésre vonatkozó törvényben előírt értékhatárt meghaladja, az illetékes fővárosi vagy megyei kormányhivatal dönt a cseréügylet jóváhagyásáról.”*

⁴³ Szövegszerű javaslat: *„Ha szerződés több – egymással szükségszerűen összefüggő – jogcímet foglal magában, a meghatározó értékű jogcím alapján kell a szerződést minősíteni.”*

Tekintve, hogy az értékarányosság fogalma valamenyny származékos tulajdonszerzési módnál általában, és a kormányhivatal jóváhagyó döntésénél is alkalmazandó, néhány szót szólni kell róla. Jogszabályban kifejezetten nem található meg az értékarányosság vagy az értékaránytalanság definíciója. A Ptk. foglalkozik az értékaránytalanság jogint ezm eny ev el⁴⁴  gy, hogy a felt un o értékaránytalanság esetére megtámadási jogot biztosít a szerződést kötő félnek. A Ptk. ugyan a felt un o értékaránytalans agr ol beszél, de mivel külön nem található el oir as az értékarányosság tekintetében, ki kell jelentenünk, hogy egy ügyelet addig értékarányos, amíg nem éri el az  rt ekk ul onb ozet az értékaránytalanság felt un o mértékét. Ennek a mértéknek a meghatározására leginkább a b iroi gyakorlatból lehet meríteni állásfoglalásokat. Az aránytalanság számítása során kiindulópont a szolgáltatás és ellenszolgáltatás  rt ekk ul onb ozet enek a valóságos forgalmi értékhez viszonyított, százalékos formában aránya. Az  gy sz am ított százalékos értékaránytalans agr ol kell eldönteni, hogy felt un oen nagynak minősül-e, vagy sem. Ez a probléma már az ókori római jogban is ismert volt; akkor az sz am ított értékaránytalanság szerződésnek, ha a közöséges érték szerint a félét sem érte el az ellenszolgáltatás (laesio enormis). Ma a jogszabályok nem  llapitanak meg ilyen objektív kritériumot, az értékaránytalans agot az eset  szs es körülménye alapján kell megítélni (szerződés tartalma, forgalmi viszonyok, ügyelet jellegének sajátosságai). A kérdés további elemzésétől tov abblepek, egyrészt azért, mert ezeket a releváns jogi tényeket a b iroi gyakorlat részletesen elemzi, kiindulópontként tekintve a Legfelsőbb B iros ag PK 267.  ll asfoglal asra, másrésztől a cikk alapvetően nem kifejezetten civilisztikai irányt céloz.

A fenti szabály létjogosultsága több szempontból is megkérdőjelezhető. Egyrészt a kormányhivatal hozz aj ar ulasi jogosítványa szűkíti az  nkorm anyzat  n all os ag at akkor, amikor az az M otv. 108/A.   (1) bekezdés c) pontja esetében ingatlanát cserélni kívánja a törvényi feltételek alkalmazása mellett. Másrészt a kormányhivatalnak ez a döntési jogköre felesleges, hiszen ha valamilyen jogi t ev ed est vagy egyéb probl emat

lát egy vagyongazdálkodási ügyben, akkor az M otv. 132.  -a alapján egyébként is eljárhat törvényességi felügyeleti eljárása során. Harmadrészt probléma az is, hogy nem részletesen szabályozott ez az intézmény,  gy az az  rv is elenyészik, hogy a törvényességi eljárást jogcselekm enyi szinten megelőzi.  n magában a hozz aj ar ulas k eres enek elmulasztása, vagy elmaradása nem képes a szerződéskötést megakadályozni, de legalábbis teljesen hatástalan a szerz od esk ot eskor i gondosság elmulasztására (culpa in contrahendo) alap ított kártérítésekkel szemben. Negyedrészt jogbiztonsági aggály is felléphet, hiszen két fél a körülmények m erleleg ese alapján köt szerződést, mely körülményeket ezt követően egy harmadik fél újra mérlegre teszi.  t odr eszt a szabály az önkormányzatok által könnyen megkerülhető, hiszen ha nem pályázat mell oz es ev el kívánják az ingatlan cseréjét lebonyolítani, a kormányhivatalnak nem jelenik meg ez a jogköre, a pályázat formájáról és tartalmáról pedig el oir as hiányában szabadon dönthet.

3.4 A nemzeti vagyon tulajdonjogának ingyenes átruházása

A nemzeti vagyon tulajdonjogának átruházása körében a cserén kívül a másik különleges eset a térítésmentes átruházás. Az Nvtv. rendelkez ese⁴⁵ szerint a nemzeti vagyon tulajdonjogát ingyenesen átruházni csak törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel lehet. Gyakran eláll olyan eset, amikor az  nkorm anyzat seg it eni kívánja valamelyik állami szerv (végső soron az állam) működését és ehhez ingok at, ingatlanok at ad  t tulajdonba, térítésmentesen. Sok esetben a közbiztonság fokozásának érdekében történik ez, tipikusan gépjármű, vagy ingatlan átadására kerül sor rendvédelmi szervek részére. De amíg az Ávtv. 36.   (2) bekezdése az állami vagyon tekintetében meghatározza azokat az eseteket⁴⁶, amikor az állami vagyon tulajdonjoga ingyenesen átruházható az  nkorm anyzat számára, az Nvtv. ford ított irányban nem rendelkezik erről,  gy az ingyenes átruházás jogszerűen nem megoldható. Cél-szerű lenne ennek megnyugt ato rendezése is.

⁴⁵ Nvtv. 13.   (3) bekezdés

⁴⁶ a) nemzetk oz i szerződésben vállalt, vagy nemzetk oz i szervezetben viselt tagságból eredő segítségnyújtási vagy más k otelesztettség teljesitése érdekében, b) belföldi vagy külföldi katasztrófák és súlyos szerencsétlenségek megelőzése, következményeinek elhárítása vagy enyhítése érdekében, c) helyi  nkorm anyzat javára törvényben vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban foglalt feladatai elősegítése érdekében, d) t bbc el u k ist ers egi t rsulas javára feladatai ellátásának elősegítése érdekében, e) külön törvény szerinti közhasznú szervezet javára, az általa átvállalt állami vagy önkormányzati közfeladat ellátásának elősegítése érdekében, valamint a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Művészeti Akadémia javára törvényben vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban foglalt feladatai elősegítése vagy az általa átvállalt állami közfeladat ellátásának elősegítése érdekében, f) az MNV Zrt.  ltal peres eljárásban kötött, b iros ag által jóváhagyott egyezség keretében állami vagyonba tartozó dolog tulajdonjogáról való lemondás esetén.

⁴⁴ Ptk. 6:98.   [Feltűnő értékaránytalanság]

„(1) Ha a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás értéke között anélkül, hogy az egyik f elet az ingyenes juttatás szándéka vezetné, a szerződés megkötésének időpontjában felt un oen nagy az aránytalanság, a s er elmet szenvedett fél a szerződést megtámadhatja. Nem támadhatja meg a szerződést az, aki a felt un o értékaránytalans agot felismerhette vagy annak kockázatát vállalta.”